

talrika gotländska personnamnen på *Bot-* (O. v. Friesen i *A Philological Miscellany*, 1942, s. 357 f.) intager det en särställning så till vida som namnet i sin helhet uppenbarligen har en åsyftad innebörd; det betyder »villig, ivrig till bot och bättring». Det är sålunda ett utpräglat kristet namn, förmodligen skapat i analogi med och i motsättning till hedniska namn på *-fúss*: isl. *Sigfúss* (fsv. *Sighus*) och *Vígfúss*; se om dessa A. Janzén, *Personnamn* (*Nordisk kultur* 7, 1947), s. 119. På Gotland ha vi dessutom ett *Robfos* (»ivrig att vinna berömmelse, ärelysten») G 134 Sjonhem och ett *Hailfos* (»ivrig att vinna lycka») G 136 Sjonhem. På icke mindre än tre ställen i de isländska sagorna förekommer det, att en man kallar sig för *Vígfúss*, då han är ute för att hämnas eller har begått ett dråp. Det visar bäst, i hur hög grad namnets innebörd var levande. I sagan om Gísl Illugason berättas, att då Gísl hade dräpt sin faders baneman och kungjorde dråpet, tillade han: »Hét ek *Vígfúss* i morgin, en í kveld væni ek, at ek heiti *Ófeigr*» (*Íslensk fornrit* 3, 1938, s. 331). I *Fóstbræðra saga* berättas om hur Þorgeirr Hávarsson sent en kväll kommer till Skeljabrekka för att hämnas för dråpet av hans fader. »Þá váru dyrr aptir loknar ok menn nýkomnir í stufu frá eldi. Liós brann í stufunni. Þorgeirr drap á dyrr. Iðurr tók til orða: 'Á dyrr er drepit. Gangið út nokkurr sveina!' Þá sá út húskarl einn ok sér mann úti fyrir dyrunum standa með vápnum ok spyrr, hverr hann væri. Hann svarar: 'Vígfúss heiti ek.'» Huskarlen bjuder honom stiga in, men Þorgeirr insisterar på att bonden själv skall komma och bjuda honom in. Då går Iðurr ut, fullt väpnad. »Hann spurði, hverr inn komni maðr væri. Sá sagði: 'Ek heiti Þorgeirr.' Iðurr segir: 'Hverr Þorgeirr ertu?' 'Ek em Hávarsson.'» (*Fóstbræðra saga*, 1925-27, s. 11 f.). Fosterbrodern Þormóðr kolbrúnarskáld använder samma täcknamn en gång, då han hade begått ett dråp och var förföljd. För att ej bli igenkänd vränger han ut och in på sin rock och möter så de män, som söka efter dråparen. »Þar mæta þeir manni í hvítum feldi ok spyria hann at nafni. Hann nefndisk *Vígfúss*» (ib. s. 163). Han kallar sig också Ótryggur Tortryggsson (eller *Vígfúss Ótryggsson*). Det är tydligt, att namnet *Vígfúss* har en ödesmättad innebörd, det inger oro, manar till försiktighet. På motsatt sätt måste det förhålla sig med *Botfos*, det anger ett försonligt sinnelag. — Intressant är också, att här få belägg för genitiven: *Botfosar*. Det visar, att även i gutniskan, liksom i isländskan och fornsvenskan, mansnamn på *-s* få genitiv på *-ar*. De flesta av dem äro lånade: gen. *Andresar*, *Laurensar*, *Niklisar* (se t. ex. G 107), *Magnusar* m. fl., men isländskan har också *Vígfúsar*. Se härom J. Sahlgren, *Eddica et scaldica* 2: 1 (1927), s. 232; annorlunda, men osannolikt, H. Pipping, *Äldre-stenarna* (1901), s. 9 f.

Om mansnamn på *-fúss* se E. Wessén, *Nordiska namnstudier* (1927), s. 98 f., A. Janzén, *Personnamn* (1947), s. 119, R. Otterbjörk i *Ortnamnssällskapets i Uppsala årsskrift* 1955, s. 43 f.

»Läs våra böner och Pater noster och Ave Maria»: Liknande maningar förekomma på flera andra gotländska gravhällar; se härom G 35.

På den ena teckningen i Peringskiölds samlingar (F h 8 s. 101) finns en anmärkning: »NB. In orbe illo interius signatæ sunt Romanæ literæ, sed exesæ.» Denna latinska inskription är återgiven på den andra teckningen i F h 8 (bl. 94) och på teckningen i *Analecta Gothlandica*.

61. Hablingbo kyrka.

Pl. 23.

Gravhäll med runinskrift. Den påträffades av Sven B. F. Jansson i aug. 1961 under sökandet efter G 60. Hällen låg i en stapel av mestadels utslitna gravhällar vid insidan av kyrkogårdsmuren N om kyrkan. Den framtogs och står nu lutad mot kyrkogårdsmuren några meter V om fyndplatsen. Ristningen undersöktes och ifylldes med svart färg av Jansson och Wessén den 8 sept. 1961.

Rödaktig kalksten. Längd 1,64 m, bredd 0,88 m; tjocklek 11 cm. Hällen, som sålunda är ganska tunn, har en svagt trapetsoid form. Den är sönderslagen och svårt sliten på den ristade översidan.

Runristning finns dels utefter stenens v. ytterkant, dels i ett kors på mitten. Runorna äro trådsmla, i kantbandet endast hälften så stora som på mitten. Endast två ord äro läsbara. F. ö. kunna spåras rester av runor och runstavar.

Inskrift:

... botkair ... kiara ...

»... Botgair ... göra ...»

Om mansnamnet *Botgair* se G 36.

62. Prästgården, Hablingbo sn.

Litteratur: S 150.

Gravhäll med runinskrift, lagd i prästgårdens trappa och funnen av Carl Säve år 1844. Den torde numera vara förkommen; den har förgäves sökts av v. Friesen år 1923 och av Wessén 1944 och 1961. Någon avbildning är icke känd.

Vår enda källa för denna runinskrift är sålunda Carl Säves *Gutniska urkunder* (1859).

Inskrift (enligt Säve):

✠ s - r : uk : ...paim : b ... : - y - : ok : pater : noster : ok : afe : mari(a) : ioan ...

»... och Pater noster och Ave Maria. Johan ...»

Om mansnamnet *Johan* se G 4.

Gravhällen har innehållit en maning att bedja Pater noster och Ave Maria för den dödes själ. Liknande maningar förekomma i flera runinskrifter på Gotland, bl. a. på en annan, numera förkommen gravhäll i Hablingbo kyrka, G 60. C. Säve har samtidigt (år 1844) granskat dem båda, vilket är en garanti för att G 62 icke kan vara ett fragment av G 60. Se härom G 35.